

חוט של חסד

בע"ה • הגליון לכל בית יהודי • בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א • פרשת: וירא • י"ז חשוון תשס"ט • 15/11/08 • גליון: 95

לע"נ אתי כהן ז"ל
בת סוזן ובנימין הי"ד

יוצר המאורות

לא אמרת בפשיטות: אמן כן יעשה ה'?

על זה אמרו חז"ל: "אל תהיה ברכת הדיוט קלה בעיניך". כי כשאדם חי את האמונה שאין טבע, אזי גם אם אדם פשוט, ואפילו אינו יהודי מברך אותה, הוא אומר "אמן". כי הוא חי את המציאות שהכל בידי ה', וזה לא דבר רחוק ממנו, שתהיה לו ישועה שלא בדרך הטבע. לכן הוא לא צריך לחכות שרב חשוב יברך אותו או שמלאך יבשר לו על שינוי הטבע. כי הוא חי את זה ביום יום שלו. הוא חי את הברכה של "יוצר אור" ואת הברכה של "מעריב ערבים" בפשיטות! וממילא לא נראה בעיניו רחוק, שיוושע, אפילו על ידי ברכת הדיוט.

ועתה מובן עוד יותר מה שאמרו חז"ל: "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים". כי בודאי, על פי האמונה, החרב המונחת על הצוואר אינה "המלה האחרונה". מה שנראה כחיוב טבעי, הוא לא קובע כלום. כי רק ה' קובע, וממילא אין שום יאוש בעולם, ואין לו לאדם למנוע עצמו מלבקש את רחמי ה', בכל זמן ובכל מצב.

ומעתה – כותב עוד הג"ר לוונישטיין זצ"ל – נוכל להבין את המשנה בפרקי אבות ג שאומרת: "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא". כוונת התנא היא שאף בדברים שבעיני בשר ודם היו נראים חסרי תקווה וישע, הקדוש ברוך הוא יבוא בטענה על האדם: מדוע לא האמין בישועת ה'?" וזה מה שצריך לדייק: לפני מי אתה נותן את הדין? לפני הקדוש ברוך הוא. כלומר: הדין הוא דווקא על האמונה בקדוש ברוך הוא. וכל טענה שתטען, אילו לא היתה לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא הבורא והוא היוצר והוא הכל יכול וכו', היא היתה אולי יכולה להתקבל בכל מיני אופנים. אבל כשהדין הוא לפני הקדוש ברוך הוא, לא כן הוא. שום טענה לא יכולה להתקבל, כי הרבה רווח והצלה לפניו יתברך, ואילו היה האדם מאמין כן, היה מתגבר על הכל.

לכן, כאשר האדם תולה את נפילתו ואת כשלוננו, באיזה דבר – אם ביאוש שתקף אותו, או בעצבות שהתגברה עליו, או כל דבר אחר. אזי על אף שאם נעמיד את טענתו כנגד כל טענה נגדית, מלבד האמונה בבורא הכל יכול, יתכן ויראה שהוא צודק. אבל כשנעמיד את טענתו, כנגד הקדוש ברוך הוא, דהיינו כנגד האמונה, מיד יראה שהוא לא צודק, מאחר ומיד ישאלוהו: מה אתה אומר? שהתיאשת? למה לא האמנת בישועת ה', ולא היית מתיאש. נפלת לעצבות? למה לא האמנת בישועת ה', ולא היית נופל לעצבות.

כי אדם צריך להאמין ביכולת ה' לשנות את סדרי הבריאה ואין דבר שנבצר מכוחו, ויכול הוא לברוא לאדם קיטע רגל או לברוא יד לגידם, כפשוטו. כי כשם שהוא יתברך ברא את העולם, וכשם שהוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך הוא יכול לשנות את סדרי הבריאה. כי באמת בכל רגע ורגע מתגלה לעינינו בריאה חדשה לגמרי,

תוב בפרשת השבוע על שרה אמנו: "ותצחק שרה בקרבה" (בראשית יח). והמדרש אומר, ומובא ברש"י: "מסתכלת במעייה, ואמרה: אפשר הקרביים הללו טעונים ולד? השדים הללו צצמו, מושכין חלב?!" (תנחומא). ועל אותה תמיהה של שרה אמנו, טען הקדוש ברוך הוא (שם): "למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי? היפלא מה דבר וגו'?"

הרמב"ן שואל, מה הטענה על שרה צחקה להבטחת המלאכים? היא הרי לא ידעה שהם מלאכים. היא ראתה שלושה ערבים שמברכים אותה בבן, דבר שהוא לגמרי לא מציאותי על פי הטבע, ולמה שתאמין להבטחות האלו?

ומתוך הרמב"ן, שעצם העובדה שזה היה נראה בלתי מציאותי בעיניה, זה מראה על פגם באמונה שלה. כי אילו היתה אמונתה שלמה, היתה מאמינה שזה אפשרי לגמרי, והיתה עונה, אפילו לברכת אותם ערביים: אמן כן יעשה ה'.

ומבאר הג"ר יחזקאל לוונישטיין זצ"ל, שחובת האמין השלם היא להאמין שהכל נעשה ברצונו יתברך, וכל חוקי הטבע בבריאה הם ביד ה'. ומי שמאמין כך, גם אם הוא שומע ברכה באדם פשוט, שמברך על דבר שהוא מחוץ לגדר הטבע, הוא אומר: אמן. ולא קשה בעיניו כלל, כיצד יתקיים הדבר, מאחר והוא מראש לא תפוס במגבלות הטבע, אלא הוא חי את האמונה, שה' יתברך הוא שמנהיג את הטבע כרצונו. ואמונה זו – מדגיש הג"ר לוונישטיין – אינה מידת חסידות, אלא עיקר גדול מיסודות האמונה, שעליו נתבע כל אחד ואחד מאיתנו! ע"כ דברי הגאון זצ"ל.

ובאמת, כל אחד ואחד, חוזר על יסוד זה בפיו בכל יום ויום: בבוקר, אנו מברכים: "יוצר אור ובורא חושך וכו' ומחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית וכו', ברוך אתה ה' יוצר המאורות". ובערב אנו מברכים: "אשר בדברו מעריב ערבים וכו', גולל אור מפי חושך וחושך מפני אור וכו', ברוך אתה ה' המעריב ערבים". כל יהודי ויהודי שמתפלל שחרית וערבית, הוא מודה בכל יום לפחות פעמיים, על האמונה שאין שום טבע, אלא בכל יום ויום הקדוש ברוך הוא יוצר את המאורות מחדש – "יוצר המאורות", ובעצמו מנהיג את הגלגלים כרצונו – "המעריב ערבים", שכל זה פירושו שאין טבע אלא ה'. ועל האמונה הזאת, אנו מברכים בכל יום בשם ומלכות. ברכה זו תיקנו לנו חז"ל, כדי שנגריל עצמנו לחיות את האמת שאין טבע, ואם השמש זורחת, זה לא בגלל שיש חיוב טבעי לכן, אלא אך ורק כי ה' יתברך ברצונו מזריח אותה, ולא רק מזריח אותה, אלא אף בורא אותה מחדש בכל יום ויום.

וזו היתה הטענה על שרה: ה' מחדש אותך בכל יום, בורא אותך מחדש בכל יום. אין שום טבע, שמכריח שמעיך לא יטענו ולד, או שדיך לא ימשכו חלב. אלא הקדוש ברוך הוא, הוא הקובע, ואם כן, מדוע כששמעת שמברכים אותך בולד,

והעובדה שאין הקדוש ברוך הוא משנה מסדרי הבריאה, נובעת מכך שאינו ראויים שישינו הסדרי עבדיו. אבל כאשר האדם מאמין שאין שום טבע, והוא מתפלל ומבקש ומצפה לישועת ה', בזה הוא למעשה מבקש מה' להיות ראוי לכן שתשתנה עבורו הבריאה, ואז ה' משנה את כל סדרי הבריאה עבורו – והעיקר שקודם כל יאמין.

לכן צריכים להתחזק להאמין בניסים בלי גבול: ה' הוא כל יכול בלי גבולות. אתה צריך להאמין. נקודה. גם אם הדבר הוא גדול מאוד. וזה שנאמר שלשרה לא היה בית ולד, ואף על פי כן, היה לה להאמין שה' יכול לברוא לה בית ולד. ועל זה היתה הטענה של הבורא עליה. ואם תאמר, שאמונה כזו היא מדרגה גבוהה, הנדרשת רק מצדיקה כמו שרה. על זה אומר הג"ר לוונישטיין זצ"ל, שאין הדבר כן, אלא הוא עיקר ויסוד באמונה הקדושה, וכמו שכתבנו לעיל, שזהו דבר שאנו מזכירים בפיו בכל יום ויום בברכת יוצר אור וברכת המעריב ערבים, ולמעשה כל הברכות נתקנו להזכירנו, שאין עוד מלבדו ואין שום חיוב טבעי, אלא הכל הוא ניסים בלי שום דרך הטבע. כגון: ברכת "שהכל נהיה בדברו" – שנאמין שהמאכל הזה שנעשה במפעל, נעשה בדברו של הבורא. "פוקח עיוורים" – שנאמין שהעיניים הרואות הן לא דבר טבעי, אלא הבורא הוא הנותן לנו בכל יום את כח הראות ברצונו. וכן על זו הדרך.

לכן צריכים אנו להתבונן היטב במה שאנו אומרים בכל יום, ועל ידי זה נחדיר את אמונת חידוש העולם, לתוך חיינו ממש, באופן שכאשר נהיה זקוקים לאיזו ישועה שהיא מחוץ לגדר הטבע, נאמין בפשיטות שזה אפשרי ואפשרי, ונאמר: אמן כן יעשה ה'.

כי למעשה, האמונה בשעת מבחן או מצוקה ל"ע, היא מתחילה הרבה לפני שעת המבחן. הכל מתחיל מכך שהאדם מאמין שמה שיש לו עכשיו, זה בהשגחה פרטית, ואינו נתפס לסבות. רק כך יוכל להתחזק לגבי העתיד, שכאשר יהיה נצרך לישועה, שאינה יכולה לבוא על ידי הסבות שהוא מכיר, היא אכן תבוא מידו של ה', בהשגחה וכלי שום חיוב טבעי של סבות. אבל אם בהווה האדם רואה את הסבות ולא את האמונה שהכל מידו יתברך בהשגחה לבד, ממילא על פי הסבות יתכן ויהיה נמנע ממנו, לעתיד, הישועה, כאשר לפי דעתו לא יתכן סבות לאותה ישועה.

לכן העבודה מתחילה ביום יום, בעבודה על האמונה, והברכות הן כולן עזר לאדם להיות מתבונן בכל הנ"ל, וכאשר יעמיק בעבודה על האמונה בכל פרטי חייו, יוכל בנקל לבטוח בה' לגבי העתיד, גם בדברים גדולים שהם לא על פי הטבע כלל. וזה העניין של "יוצר אור", שיחנך עצמו להאמין כל הזמן בכך שאין טבע. ה' יתברך יזכנו ללכת בדרכי האמונה בשלמות – אמן כן יעשה ה'.

בברכת שבת שלום ומבורך
elrak p166

לא להביט על העבר!

וְהָיָה כְּהוֹצִיאֲם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט
עַל נַפְשָׁם אֶל תְּבִיט אַחֲרָיו וְאַל תַּעֲמֹד בְּקֶלֶךְ
הַכֹּהֵן הַהוּא הַמֶּלֶט בְּן תִּסְפָּה – וַתִּבְטֹא אִשְׁתּוֹ
מֵאַחֲרָיו וַתִּהְיֶינָה נָצִיב מִלָּחָה (בראשית י"ז יז)
ידוע ומפורסם מהספה"ק כי העצה היעוצה
להבא לטהר עצמו שלא יעמוד ויסתכל רק
על עברו הקשה, ולא לחפש בגנזי פגמיו
ועונותיו כי בזה יחלש דעתו ויפול לגמרי
וידמה לו כי אפס תקוותו לתקנם ואבד
נצחו ותוחלתו מה, וע"כ בראשונה צריך
שיתדלל אך בעשיית הטוב וכמו"כ יחפש
בחיפוש אחר הנקודות טובות שבו ויתחזק
על ידם להכנס אל הקדושה יותר ולבקש
מהשי"ת שיקרבו אליו, ויאמר "אעפ"כ
אני רוצה להיות יהודי כשר", ויזכיר לעצמו
את מאמרו רבינו "אם אתה מאמין שאפשר
לקלקל תאמין כי אפשר לתקן". ומובא על
כן בשם הרבי מקוזניץ שהמשיך על כך
משל בחייל הנמצא במלחמה בתוך האש,
ותוך כדי כך הוכה ונחבל, בוודאי אם ימוד
לחבוש את פצעיו בתחילה בוודאי יחבל
עוד, אך אם ימשיך להלחם ולהפציץ את
מטרות האויב בודאי ינצח. כן גם בעבודת
השי"ת אם יסתכל על נקודותיו הרעות
בוודאי יכשל, אבל אם ימשיך להלחם
בעשיית המצוות בוודאי יוכל לתקן

ולהגיע לתכלית. וזה מרומז בפרשתנו
שהמלאכים-הצדיקים מיעצים ללוט אם
ברצונך להנצל- "הקלט על נפשך" שיעצו
לו אם ברצונך להציל נפשך- העצה לזה-
"אל תביט אחריו" שלא יסתכל עתה על
עברו, כי אפשר שתהפך לנציב מלח- היינו
מרירות ועצבות. (מבועי הנחל תש"מ)

וַיֵּשֶׁע אֶשֶׁל בְּבֹאֵר שִׁבְעֵי וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה'
א-ל עֲוֹלָם (בראשית כא לג)

מזה למדו חז"ל (סוטה י') שהקריא אברהם
אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב.
כי אברהם אבינו ע"ה פרסם את אלוקותו
בעולם ולימד את בני האדם לקרות תמיד
בשם ה' ועל כל דבר לשפוך שיח לפני בורא
העולם והינו אש"ל. שהוא ר"ת "אֶשֶׁלֶף
לְפָנָיו שִׁיחִי" שלימד ונטע בבני העולם
להפיל שיח ולהתבודד לפני בורא העולם
(ר נחמן סולטשין זצ"ל)

„שכרך הרבה מאד“ !!!

וַיִּזְרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאַלְנֵי מִקְרָא וְהָיָה יֵשֶׁב פֶּתַח
הָאֵהָל כָּחֶם הַיּוֹם (בראשית י"ח א)
בפרשתנו קוראים אנו על ביקורו של
הקב"ה אצל אברהם אבינו ע"ה כמו
שכתוב: "וַיִּזְרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאַלְנֵי מִקְרָא" והוא
יֵשֶׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֶם הַיּוֹם: וכבר עמדו
רבותינו ז"ל על השאלה לשם מה הוצרכה

אין אתמודד עם כישלון הילד

שאלה: מוישי שלנו הוא תלמיד בינוני. בשונה משאר אחיו
המחוננים, הוא אינו מצליח לגרד את ציון ה-70 במבחנים.
התעודה שלו די בינונית וגם ההתנהגות לא כ"כ משביעה רצון.
ההצלחה הבינונית שלו נכרת הן בכיתה והן בבית ואנו לא
רואים שהוא מנסה לעזור לעצמו להתקדם. בקיצור מוישי שלנו
לא עושה לנו הרבה נחת. קראנו את המאמרים על משפחת
אתרוג ואנו מוצאים עם המשפחה הרבה נושאים משותפים.
אנו יודעים שמוישי ילד שונה ומנסים לעזור לו להצליח מתוך
הבנה למצבו ומבלי לפגוע בו. היינו שמחים לקרא איך אנחנו
צריכים להתמודד עם ה"נחת" שמוישי מביא לנו. השאלה היא
לא רק כיצד עלינו להתייחס למוישי אלא גם כיצד אנו יכולים
להתמודד עם "הכישלון" מבחינה אישית שלנו.

תשובה: הורים יקרים! בוודאי הבעיה שאתם נמצאים
בה, לא נעימה (בלשון המעטה). שהרי מעבר לקושי הרב
בהתמודדות היומיומיות עם מוישי, אתם מתמודדים גם עם
הבושה והתסכול שמוישי גורם לכם. הרגשת כישלון בוודאי
היא מצב לא נעים, במיוחד אם אתם גם מתקשים לעזור לו
להתקדם ולא רואים את האור בקצה המנהרה. במאמרים
האחרונים סיפרנו על משפחת אתרוג- שהיא משפחה
המורכבת מילדים שונים. דהיינו ילדים שאינם בעלי נטיות,
רצונות, חשקים והתנהגויות דומות וכו' אלא כל אחד הוא ילד
מייוחד בצורה שונה. וכבר הבנו שצריך לחנך את הנער "על פי
דרכו" דהיינו- דרכו המיוחדת לו, לפי טבעו ותכונותיו כפי שה'
יתברך עשה אותו. בוודאי אם התברכתם עם ילדים די דומים,
מחוננים, שקטים ועדינים אינכם מרגישים כישלון. אך הורים
שקבלו את הניסיון של ילד קשה או מתקשה- כזה הגורם להם
תחושת כישלון וחוסר הצלחה בחינוך הילד, תסכול ובושה-
נמצאים במבחן גדול של אמונה וקבלת ייסורים באהבה וכו'.

ציונים נמוכים-על מי משפיעים?

אחד מנושאי ההתמודדות עם כישלון, שנתקלתי בו רבות-
הוא הקושי של הורים להתמודד עם קשיים או אפילו כישלונות
של ילדיהם בעיקר בהבאת ציונים נמוכים או תעודה שאינה
משביעה רצון. במקרים מעין אלו- הרבה מאיתנו אינם יודעים
כיצד נכון להגיב, מה כדאי לומר לילד שמתקשה או נכשל,
ממה כדאי להימנע, כיצד להשתמש בקושי כמפתח לשינוי

לא כולם אתרוג. פרק ה'

ולהצלחה. על אף שאנו לא לקראת המחצית או סיום שנת
הלימודים, בחרתי להתייחס לנושא הקושי בהתמודדות של
הורים בכישלון של הילד באמצעות נושא חלוקת התעודות.
לדעתי עלינו להתבונן בתחילה כיצד אנו היינו מגיבים אילו
הילד היה מקבל ציון או תעודה מסוימת ונסה לפי התגובה
שלנו לכישלון הילד לנתח את דרכי ההתמודדות שלנו גם
בנושאים אחרים.

יש משפט שאומר- "התעודות בפתח וההורים במתח"....
אך האם כל ההורים מגיבים כך לא בהכרח. יש מי שמצפים
בנחת ואפילו בשמחה למעמד, הורים אלו התברכו ככל הנראה
בילד חרוץ וממושפע, כזה שעוטף ספרים ומחברות בעצמו,
מכין תמיד שיעורי בית מבלי שיבקשו ממנו, יושב בשקט
בכיתה, מצביע ועונה למורה בנימוס וכו' אבל ישנם גם אחרים
- הנאלצים להתמודד עם הישגים בינוניים או נמוכים במקצוע
אחד או יותר, עם בעיות משמעת, התחצפותיות וכו'

הצגת מבחן או תעודה בפני ההורים היא אירוע משמעותי
ביותר עבור הילד, ותגובת ההורים היא חוויה שהילד נושא
בלבו עוד שנים רבות. רוב ההורים באמת מעניקים לציון
מבחן או לתעודה משמעות רבה. תגובה חיובית של ההורים
מסמלת בעיניהם את היכולת של הילד להצליח בחייו, ובסופו
של דבר את ההצלחה שלהם עצמם. אבל לצערנו, חלק מן
ההורים מתקשים להפריד בין הדימוי העצמי שלהם לבין
ההישג ילדם, וחשים אחריות על מעשיו, הצלחותיו וכישלונותיו.
הורים אלו עשויים לשכוח שהלימודים הם רק כן אחד בחיי
ילדם, שאינו משקף את כל מכלול אישיותו ויכולותיו, לא כל
שכן את הצלחתו העתידית, למשל ילד המתקשה לימודית
וגניח שכרגע הנושא לא מטופל, מכל סיבה שלא תהיה, זה לא
לומר שהילד צריך לקבל ביוזיות והשפלות. אמנם ילד בינוני
לא יצא ראש ישיבה אבל אם לא נהרוס לו את הדימוי העצמי,
הוא יצא יהודי כשר הקובע עיתים לתורה ואפילו עם הצלחה
פיננסית (תשאלו את הוריו של ביל גייטס- שמעתי שהוא היה
בינוני מאוד בכיתה)...

הקושי של ההורה לעשות הפרדה בינו לבין ילדו, נובע לעיתים
מן התחושה שהילד צריך לעמוד בציפיות, שאינן תמיד
תואמות את יכולותיו האמיתיות. במקביל, עלולה התעודה
לעורר זיכרונות קשים מילדותו של ההורה, וחייבו כזה אינו

שונה הלכות

השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

דיני חובל בשבת

החובל בחבירו בשבת, בין שעושה כן דרך
נקמה, בין שעושה כן דרך שחוק, אסור מדברי
סופרים, ומה שאינו איסור תורה הוא מפני
שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי
אינו צריך לדם, וקיימא לן שהעושה מלאכה
שאינה צריכה לגופה פטור מן התורה, ואסור
מדברי סופרים, ויש פוסקים הסוברים שאם
עושה זאת וע"י כך נרגע רוחו, הרי זו מלאכה
הצריכה לגופה וחייב ע"כ מדאורייתא.

אפילו אם לא יצא ממש דם ע"י מכתו אלא
נצרך הדם תחת העור, הרי זה אסור לעשות
כן, מכיוון שזה כאילו יצא הדם, ולכן אסור
לצבוט אדם, בשבת אפי' אם לא יוצא הדם
לחוץ שהרי הדם נצרך ע"י כך תחת העור.

אם נתחב לאדם קוץ בבשרו והדבר מצער,ו
מותר להוציא את הקוץ בעזרת מחט, ובלבד
שיזהר שלא יוציא על ידי כך דם, אך אם נזהר
ולא עלתה בידו, ויצא דם, אין בכך כלום. אף
אם הדבר היה בלתי נמנע שיצא הדם הרי זה
מותר.

(רמב"ם סמ"ג ילקוט יוסף הליכות עולם ח"ד)

הרב יצחק. א.

מחנך בת"ת "שלוש בניין"

רצוי, במיוחד אם הוא טראומטי וכואב. אין סיבה לערב כאב
אישי או תחושת כשלון מן העבר עם הישגיו של הילד בהווה.

עלינו לעבוד עם עקרון ההפרדה.

חשוב לזכור שהילד הוא שקיבל את הציון הנמוך או את
התעודה ולא הוריו, והיא לא תמיד מעידה על הצלחה או כישלון
בהורות, לפיכך היא אינה צריכה להשפיע על הדימוי העצמי
של ההורה, מצד אחד, ולא לגרום לילד תחושת דחייה וחוסר
ערך, מצד שני. אחד התפקידים החשובים של ההורים הוא
לגרום לילד לחוש נאהב תמיד. זוהי התשתית למערכת יחסים
בריאה, ורק על הבסיס הזה ניתן לדון עם הילד במשמעויות
הציון במבחן או בתעודה באופן ענייני.

ולכן כדאי להגיב באופן פרופורציונלי: עלינו לזכור
שהציון במבחן או התעודה היא משום עבור הילד בראייה
הסובייקטיבית של המורה. זהו כלי הערכה של הישגים
הכוללים ידע ומיומנויות שונות, ואינו מנבא בהכרח הצלחה
בחיים. כדאי לזכור שהכישלון הוא חלק מן החיים, והתמודדות
כנונה עימו מביאה לצמיחה והתפתחות. ולכן יש להפריד בין
הילד למעשיו: התעודה מגדירה את הילד כתלמיד, ולא כאדם.
והכישלון בחשבון אינו הופך את הילד לכישלון באופן כללי.

לסיכום:

בוודאי ילד המביא "נחת" שלילית יוצר אוירה לא נעימה
לעצמו ולהוריו. זה טבעי להרגיש מושפל לנוכח הכישלון של
הילד ובפרט לנוכח ה"בושה" שהילד גורם. כל הורה רוצה
לרוות נחת מילדיו, אך עלינו להפריד בין "חוסר ההצלחה"
שלו לבין ההתייחסות כלפיו מבחינת בן. אסור לנו להרוס את
המערכת של יחסים תקינים בינינו לבין הילד. מהנעשה בשטח
הייתי אומר: שדווקא לילד המתקשה או הבעייתי, דווקא לילד
שלא מביא נחת- צריך להעריך יותר חום ולאהוב אותו באופן
מייוחד, שהרי אם אנחנו לא נעשה זאת- הוא כבר ימצא את
המקום שייתן לו הערכה וכו' ומכאן ועד ... הדרך קצרה מאוד.
לכן עלינו לעבוד על עקרון ההפרדה ולהתפלל הרבה על הילד
שה' יתברך יכוון אותו ואותו בדרך האמת- וכפי שכתב מו"ר
הרב שליט"א במאמר "ותשלך אמת ארצה" שהאמת של ה'
היא רק לקרב ולא ח"ו לרחק.

המשך אי"ה בשבוע הבא.

התפילין והחזירן לשולחן. אחר-כך לקח את התפילין שלו והניחן. תפילת שחרית תמה, ושני האחים חזרו לחדר כדי לחלוץ תפילין של רש"י ולהניח את שני הזוגות הנוספים, כמנהגם.

בעודם גוללים את רצועות התפילין, שאל הרבי מסדיגורה את אחיו הצעיר על התפילין הקדושות של המגיד, על הזכות להניחן, ומהי הרגשות המיוחדת בעת הנחתם. פניו של רבי דוד-משה עטו ארשת צער וקולו הסגיר שיברון-לב. "מה אומר לך, אחי היקר. כואב לי מאוד. בוקר אחד, לפני זמן רב, רציתי להניח את התפילין, כבכל יום, אולם חשתי כי דבר-מה השתנה ואיננו עוד כתמול שלשום. תמיד, כאשר אן נטלתי בידי את התפילין הקדושות של המגיד, הייתי חש רטט של קדושה, אך באותו בוקר לא רעדתי ולא חשתי... נדמה היה לי כאילו הקדושה נסתלקה חלילה מהתפילין, ומאז ועד היום עדין לא חזרה קדושתן.

"ברור היה לי כי החיסרון אינו בתפילין אלא בי. נראה שנשכלתי בחטאיי ושוב איני ראוי להניח את התפילין של המגיד הקדוש, ולזכות לקדושתן. מאותו יום אני מפשפש במעשי בכל יום ומשתוקק לדעת במה חטאתי, וכיצד אוכל לתקן זאת. בכל בוקר אני נוטל את התפילין כשליבי קרוע, ולוואי ואזכה שוב להרגיש את אותה הרגשת רוממות. אולי יכול אתה, אחי היקר, לתת לי עצה או תיקון?"

הרבי מסדיגורה היה נרגש מאוד. "אחי האהוב", אמר לרבי דוד-משה, "לחיים חושד אתה בעצמך. בטוחני כי אין אדם הראוי ממך להניחן. ואכן, בשל כך הגעתי לכאן. הסכת ושמע ואגלה לך את הסוד..."

ישב הרבי מסדיגורה לצד אחיו ר' דוד משה וגילה לאזניו את עיקרי המעשה החמור שביצעו שניים מחסידיו, אשר כבר התחרטו על כך בלב שלם. "בעצמי הגהתי את הפרשיות, והן שלמות כפי שהיו", הוסיף. "הכנס אותן שוב לתוך הבתים, ואני בטוח שאותם רגשות נעלים של רטט וקדושה ישובו אליך כבראשונה."

אין צורך לתאר את התרגשותו ואושרו של רבי דוד-משה לנוכח הפרשיות שהושיט לו אחיו. בו ברגע חש כי הושבה רוחו ושמחתו, רגש הקדושה כבר הוחש באוויר...

רועדת הניחה לפני הרבי. החסידים, שהיו עדי שמיעה למעשה, נרעשו עד עומק נשמתם. קשה היה להם להאמין כי שני אברכים יראי-שמים אלו הניצבים בפניהם מסוגלים היו לבצע מעשה חמור כל-כך. עיניו כול נישאו אל הרבי, בציפייה דרוכה למוצא פיו.

הרבי פתח באיטיות את החבילה הקטנה והוציא ממנה את הפרשיות. בריכוז רב התבונן בהן, שורה אחר שורה, מילה אחר מילה, ואז עטף אותן בחזרה, נשק להן והכניסן לכיס הפנימי

שבת של צדיק

גדולי ישראל על רבינו הנפלא רש"י

סיפור הרב ר' בן ציון אפרט זצוק"ל מחשובי חסידי ברסלב שה'חזון איש' דיבר עימו מדי פעם על מנהגי ונהגותיו של רבינו. ובכל פעם נהג לומר לו: "נו, אמור עוד איזה תורה מהרבי". (שבחו של צדיק)

של מעילו.

הרבי ישב אחוז בשרעפים. לפתע אמר: "אבקש מכולכם לשמור על סודיות מלאה של כל מה שנחשף כאן הערב. בעוד כמה ימים אסע אם-ירצה-ה' לצ'ורטקוב אל מעונו של אחי. אם מישהו מכח חפץ להצטרף אליי – בברכה".

***

בהגיע הרבי מסדיגורה בלוויית חסידיו לצ'ורטקוב, יצא רבי דוד-משה לקבל את פני אחיו הבכור בכבוד ואהבה. שמחה גדולה לצד תמיהה ופליאה אפפה אותו על הזכות אשר אחיו הבכור בא לבקר בסתם יום מן הימים וללא כל סיבה הנראית לעין. יחד עם זאת אווירת יום-טוב אפפה את העיריה.

למחרת בבוקר נכנס רבי דוד-משה עם אחיו לחדר שבו נהג להתכונן לתפילת שחרית, קודם צאתו לבית-המדרש. על השולחן היו מונחים שלושה זוגות תפילין – רש"י, רבנו-תם ושימושא-רבה. במרחק-מה מאלה נחה שקית נוספת, שאותה הכיר הרבי מסדיגורה מיד כשקית התפילין של המגיד, התפילין שנהג אביהם להניח.

הרבי מסדיגורה עקב בעיניו רב אחר מעשי אחיו הצעיר. רבי דוד-משה הוציא את התפילין של המגיד מהשקית ואחזן בשתי ידי. הוא עצם את עיניו, ומצחו נחרש קמטים של דבקות. לאחר כמה שניות פקח את עיניו. הוא נאנח עמוקות, ולאחר מכן הניח מידייו את

מי יזכה בתפילין הקדושות?", עברה השאלה בין האחים, בניו של הקדוש ר' ישראל מרוז'ין. כל אחד מהם שהיה צדיק וקדוש השתוקק לרשת את התפילין הקדושות. זה עתה הסתיימו ימי האבל על פטירת אביהם המנוח ר' ישראל מרוז'ין, ועתה נותרה ירושה קדושה ויקרה "התפילין הקדושות", התפילין של אביהם המנוח היו יקרות במיוחד, היו אלו תפילין שהוריש לו סבו זקנו המגיד ממעזריטש.

***

חלפו שנים. ערב אחד ישב רבי אברהם יעקב מסדיגורה, בנו הבכור של הצדיק מרוז'ין, בחברת חסידיו. סיפור הרבי בגדולת המגיד ממזריטש, ותוך כדי כך עלה גם עניין התפילין שלו, המוחזקות בידיו של אחיו, רבי דוד משה, המנהיג את עדתו בצ'ורטקוב.

תוך כדי שיחתו של הרבי, יכלו חדי-העין להבחין בחילופי מבטים בין שניים מהיושבים סביב השולחן. לפתע קם אחד מהם על רגליו. "רבי!", פתח ואמר בקול נרגש, "אני וחברי החלטנו לגלות סוד שנצרכו בליבנו זמן רב. מעשה שלא ייעשה עשינו..."

וכמו על-פי אות מוסכם מראש, קם גם חברו השני והחל מספר: "באחד הימים שוחחנו בינינו על כך שרבנו רצה כל-כך בתפילין של המגיד הקדוש. סברנו שהואיל והוא הבכור בבניו של הצדיק מרוז'ין, הרי שלו משפט הבכורה, וראויות התפילין להיות שלו. בין מחשבה למחשבה התגבנו לביתו ולחדרו של רבי דוד-משה, פתחנו את ה'בתים' של התפילין, הוצאנו מהן את הפרשיות המיוחדות, הכנסנו במקומן פרשיות מהודרות אחרות, תפרנו מחדש את הבתים והסתלקנו. רק מאוחר יותר תפסנו את חומרת המעשה שעשינו."

שני החסידים נראו אפופי חרטה וכלימה. קולו של החסיד נשבר כשהמשיך בווידויו: "לא ידענו מה לעשות בפרשיות הקדושות. להחזירן למקומן – חששנו, שמא ניתפס בקלקלתנו. גם להביאן אל הרבי – יראנו. כבר זמן רב מבקשים אנו לתקן את העוול הנורא, ואינו יודעים איך ומתי. עתה, כשהחל הרבי לדבר בעניין, ראינו בכך אות משמים כי הגיעה השעה לגלות את סודנו-חטאנו ולבקש עליו כפרה". תוך כדי כך הוציא החסיד הראשון מכיסו חבילה קטנה, ובד

"בְּאֵשֶׁר הָיָה שָׁם"

"כי ה' לא מסתכל על העבר של האדם ולא מביט על עתידו"

פעמים האדם נופל למחשבה רעה על עצמו הן ממה שכבר עשה בעבר והן ממה שהוא רואה שהוא אינו מסוגל לעמוד גם בעתיד בניסיונות, והדבר גורם לו לחולשה זקנה ורפינו גם במה שהוא כבר זוכה לעשות טוב. כי אינו מסוגל לראות את הטוב שבו ולהאמין שה' מסתכל ומביט על האדם לפי אותו שעה ולא על מה שהיה ולא על מה שיהיה, וזהו היצר הרע הכי קשה שלא נותן לאדם מנוחה גם בעשיית הטוב עד שמשפילו ומבזהו בעיני עצמו ומשום כך אין לו לאדם חשק שמחה ורצון לעשות טוב כלל, ובזה אם לו יתבונן האדם בפרשיותיו ימצא שם חיזוק גדול ממה שנאמר בפסוק: "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת קוֹל הַנֶּעֱרָ וַיִּקְרָא מֵאֲלָן אֱלֹהִים אֶל הָגֵר מִן הַשָּׂמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מָה לָּךְ הָגֵר אֲלֵי תִירָאִי כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנֶּעֱרָ בְּאֵשֶׁר הָיָה שָׁם".

והקשו חז"ל מהו אשר נאמר "בְּאֵשֶׁר הָיָה שָׁם"? ותירצו, שעל אף שבעתיד הוא יעשה רעה לבני ישראל, אולם אין דנים את האדם אלא לפי אותה שעה, וכיון שבאותה השעה כשר היה, א"כ מגיע לו שיעשה לו נס, אך בספר "שפתי חכמים" הקשה ניחא שלא דנו אותו על מה שבניו יעשו לישראל בעתיד, כי הרי סוף כל סוף זה בניו ולא הוא, אך עיקר הקושיה היא, שהרי כל סיבת הסתלקות ישמעאל מבית אברהם היא בסיבת חטאו, כמו שכתוב שהיה ישמעאל מצחק, והיה מתעסק בעבירות, וא"כ על זה ודאי היה להענישו?

ותירץ "השפתי חכמים" שעל העבירות שעשה הרי בסוף ימיו הוא עשה תשובה כמובא ברש"י וא"כ אין להענישו כלל ולכן ה' שמע לקולו, ודבריו אלו הם בעצמם חיזוק גדול, שהשפתי מביט לעתידו של האדם רק לטובה ולא לרעה, אך אולי יתכן לומר בס"ד ביאור נוסף לקושיית השפתי חכמים ובזה גם יתורץ קושיית חז"ל שהתורה באה לגלות לנו שאפילו שבאמת ישמעאל לא היה כשר באותה שעה, זה הכול אם הוא לא היה זועק, אך מכיון שזעק זעקה אמיתית מתוך נקודת אמת שה' יושיע אותו אזי הוא זכה לישועה, וה' לא הסתכל לא על העבר ולא על העתיד, אלא על זעקה זו בפני עצמה.

נמצא שה' יתברך הוא כולו רחמים והוא אינו מסתכל על העבר ואינו מביט על העתיד, אלא על השעה שבה האדם זועק אליו מתוך אמת, ומכיוון שישמעאל ידע בנפשו שחטא עד היום, ובאותו רגע היתה תשובתו אמיתית ושלמה, ומלאה בהתחדשות. לכן ה' שמע לקול תפילתו, וזה אשר כתוב: "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת קוֹל הַנֶּעֱרָ, "קוֹל הַנֶּעֱרָ" דיקא, כי הנער הוא הפך מהזקנה, ומכיוון שתשובתו היתה בהתחדשות, וחשבון נפש שעל אף שחטא רצונו מעכשיו להתחיל התחלה חדשה, לפיכך שמע ה' את תפילתו.

ואם ה' אינו מסתכל על כל אלה אזי גם האדם עצמו צריך ללמוד, ולילך במדה זו של השי"ת, ולהתחזק תמיד בכל מצוה שעושה, ובזה הטוב שהוא עושה הוא יכול לסלק מעליו את כל החושך ולצאת לאור גדול.

העולה מתוך הדברים שה' מחכה שיקראו אליו ויפנו אליו ויבקשו ממנו שיעזור ויושיע, ולכן עלינו להתחזק מאוד בעצה הנפלאה של רבינו הקדוש שאמר שאי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם על ידי שעה התבודדות, שבה האדם מודד ושם את מעשיו אם הם כהוגן אם לאו ומבקש מה' שיעזור לו לתקן ולשפר את דרכיו וזה מה שנאמר "בְּאֵשֶׁר הָיָה שָׁם" "שם" היינו מלשון שמה" כי במדיה שאדם מודד מודדין לו היינו שאת מה שהאדם בעצמו כבר מזכיר בשעה שלו לפני ה' אזי מודדין לו ומננין לו את אותם העוונות, וכמו שאמר חז"ל "אם יש דין למטה אין דין למעלה". ומזה נלקח מוסר ויסוד איתן לעבודתו יתברך ומי שידבק בדרך זו של רבינו בודאי יזכה שה' ישמע את תפילתו תמיד בכל עת ובכל שעה אכ"ר.

תולדותיו

אביו היה ר' שמריהו יוסף- רבה של קוסוב. אחיו וגיסיו היו תלמידי חכמים וגדולי תורה. ה'חזון-איש' היה צנוע מאוד וחי חיי חסידות ופרישות. לאחר נישואיו התגורר בעיירה כוידאן, התפרנס מחנות שניהלה אשתו בעודו עמל ושקד בתורה. לפני עלייתו לארץ היה בבחינת 'צדיק נסתר', ואת כל ספריו הוציא לאור בעילום שם.

גיסו, הרב יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (הסיטפלאר) העיד עליו שכל הש"ס, היה מסודר במוחו.

בשנת תרע"ב הוציא לאור את ספרו הראשון. ובמשך חייו הוציא 23 חיבורים בהלכה. לכל ספריו קרא בשם: 'חזון איש'; אשר מרומז בו שמו במילה אי"ש שהיא ראשי תיבות: אברהם ישעיה.

אחרי מלחמת העולם הראשונה עבר לוילנא. גדולי וילנא הכירו בגדולתו, ובמיוחד העריכו ר' חיים עוזר גרודז'נסקי, זיע"א שהיה מנהיג היהדות בדורו והיה מתייעץ עם ה'חזון איש' בבעיות הלכתיות ובעיות ציבוריות.

היה גם בקשר עם 'החפץ חיים', ר' ישראל מאיר הכהן זיע"א. העיקר הוא העמל מסופר שכשהיה בימי ילדותו, לא בלט בכשרון כילד, ורק מבר

המצווה שלו, עת שהכריז שיקדיש את כל כוחותיו לתורה, החל להתבלט, וממנו נלמד, שלא הכישרון קובע אלא העמל והרצון הוא הקובע.

תורה לשמה

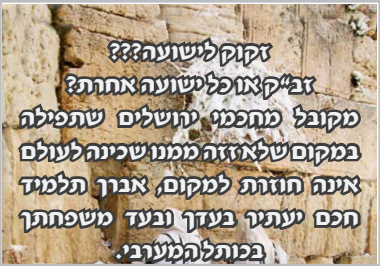
החזון איש שאף ללמוד כל חייו תורה לשמה, ללא הפרעות. כאשר הציעו לו משרה של רב הוא התנגד. כאשר בתקופת מלחמת העולם הראשונה, נאלץ רבה של העיירה סטוביץ' לעזוב בהוראת הרוסים את המקום, ביקש מן החזון איש שיחליף אותו עד לחזרתו. החזון איש זכה להערצת אנשי העיירה. בבואו לארץ הוא שהה כמה ימים בעיר יפו עד ששכר חדר ברחוב גאולה בתל אביב. לאחר מכן הוא שכר דירה בעיר בני ברק. הרב גרודז'נסקי זצ"ל פרסם את שמו והוא הפך לאישיות חשובה מאד בארץ. באופיו היה בעל שמחה ורחוק מכעס. אשתו הפילה מספר פעמים, ולא ילדה לו ילדים. אך גיסו הרב יעקב ישראל קנייבסקי (הסיטפלאר) שהיה נשוי לאחותו, הפקיד בידיו את חינוך ילדיו.

נלב"ע בליל שבת, ט"ו בחשוון תשי"ד, ונקבר בבני ברק. ציונו מושך מתפללים המבקשים ישועה וברכה בכל העניינים.

אדם בא להתלונן במשטרה כי נגנב ממנו כרטיס האשראי שלו, מבדיקת המשטרה מסתבר שהכרטיס נגנב לפני למעלה משנה.

שאלו החוקר: מדוע נזכרת לבוא רק עכשיו, והלא הגנב מושך מדי חודש כסף מחשבונך?

ענה האיש: זה בסדר! מבדיקתי גיליתי שהשאיש מושך פחות מאישתי ולכן לא נחפזתי לבוא.

חייג עכשיו: 02-5812210

לפניך בגן האמונה

שיעורי מורה בשבוע הבא:

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'
אשק' לון	ראשון לציון	תקוע	י-ם	חולון

לברור כתובת השיעור חייג: 02-5812210

זמנים | פרשת וירא תשס"ט

ש	י-ם	ת"א	חיפה	בא"ש
כניסה	16:05	16:19	16:09	16:23
יציאה	17:18	17:20	17:18	17:21
לר"ת:	17:57	17:53	17:54	17:58

הפטרה: "ואשה אחת מנשי בני הנביאים..." (מלכים ב ד א)

תפילות

המתפלל על חברו נענה תחילה.

נא להתפלל לרפואת ליאור נחמן בן שולמית, מו"ר הרב שלום בן ימנה שליט"א הרב אליעזר בן עטיה שליט"א הרב מרדכי אליהו צמח בן מזל טוב שמואל אייזיק חזקיהו בן תהילה, משה רוני בן מסעודה זב"ק: דוד בן פולט זוג' נטלי בת סימה

לע"נ דודינו היקר חי אמן בן רבקה נעומי ז"ל לע"נ מרת ימנה בת אסתר ז"ל תנצב"ה

העלון יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" רח' שמואל הנביא 13 ירושלים טל' 02-5812210 פקס 02-5826205 052-7680002 ת.ד. 57669 י-ם להצטרפות לקבלה בדוא"ל חנים, כתבו לנו alonchut@gmail.com

שאלות לראש הישיבה שליט"א

לחפש אחר בת המלך

אותו היום, לא יהיה לו משא כלל, וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום, לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכונה ובכח פראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי. היום אם בקולו תשמעו, היום דיקא.

ועוד צריך לדעת שלהקב"ה יש נחת רוח מהעבודה שלך כמו שהיא והוא רוצה את המצוות שלך, וכל מה שאתה מנתק את עצמך מרע לטוב אפילו כחוט השערה זה יקר מאוד אצל ה'.

החיפוש והביקוש אחר הצדיק האמת הוא אך ורק ע"י תפילה לזכות להתקרב אליו כדי שתזכה לאמונה אמיתית, כי את בת המלך היינו האמונה אפשר לזכות למצוא רק ע"י תפילה, את האמונה אי אפשר למצוא ללא שמחפשים ומבקשים אחריה, ועיין מזה באריכות בספר בגן הגעגועים.

לכן עליך לדעת אם רק תרצה ותתפלל על כך תזכה להגיע אל אשר נכספת, יהי רצון שנזכה במהרה להגיע לתכלית ולזכות להגיע לאמונה בשלימות אכי"ר

דהיינו אם הוא יבנה ארון שלם אזי יקבל הוא את שכרו, אמנם אם יבנה אפי' חצי ארון אזי לא יקבל כלום, ולעומת זה אדם שעובד את ה' אפי' אם לא ישלים את עבודתו, אלא רק מעט יעבוד, כבר יקבל את שכרו אפי' אם לא ישיג את התוצאה בשלימותה, כי השכר מאת בורא העולם הוא לא על התוצאה אל על העמל, על החיפוש של בת המלך.

ועוד על האדם לדעת שיש לו רק את היום לעבוד את ה', העבר הוא דמיון והעתיד עוד לא נברא, לאדם יש רק את אותו יום, לעבוד ואם אותו יום הוא עבד את ה' וחיפש אחר ה' אחר בת המלך היינו האמונה, אזי צריך לדעת שהוא מבחינתו צלה, וכמו שכותב רבינו הק' בליקו"מ (רע"ב) "היום אם בקולו תשמעו (תהלים צ"ה), זה כלל גדול בעבודת השם, שלא ישים לנגד עיניו כי - אם אותו היום, הן בעסק פרוסה והצטרפותו, צריך שלא יחשב מיום לחברו כמנובא בספרים, וכן בעבודתו יתבונן לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי קשרוצין לכנס בעבודת ה', נדמה להאדם כאלו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לשא משא כבד כזו. אבל קשיחשב שאין לו רק

שלום כבוד הרב, כבודו כתב בספר בגן הגעגועים שלהגיע ולמצוא את בת המלך (היינו האמונה) וכמו כן למצוא את צדיק האמת מאד קשה ולוקח שנים רבות.מדוע זה כך? א. עובדה זו כשלעצמה מיאשת ומרפה ידים, ומה יהיה עד אז האם משום כך שלא אמצא את בת המלך בשלמות לא אגיע לתכלית בסופו של דבר, לכן רציתי שכבו' קצת יחזקינו בנדון זה.

תשובה

על האדם לדעת שעיקר התכלית זה העבודה, לא משנה כמה זמן זה לוקח, ה' רוצה את המלחמה שהאדם נלחם להגיע לתכלית, עוד יותר ממה שהוא יגיע לתכלית, לכן האדם צריך לרצות לעבוד, כמו שכתוב "האדם לעמל יולד", זו תכליתו.

כמו שמובא בשם החפץ חיים ששאל על תפילת רבי נחוניא בן הקנה (ברכות כח:) שהיה רבי נחוניא אומר בתפילתו "אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר".

והקשה החפץ חיים וכי נגר, או פועל שמבצע את מלאכתו נאמנה לא מקבל את שכרו?

ותירץ החפץ חיים: שאמנם נגר שעובד מקבל את שכרו, אך שכרו